

Uwaga! W nawiasach kwadratowych podano ilość punktów, jaką można uzyskać za dane pytanie. W pytaniach od 1 do 20 tylko jedna odpowiedź jest prawidłowa.

Egzamin z prawa rzymskiego – 15 czerwca 2013 r.

1. Obowiązek dochowania wierności złożonemu przyrzeczeniu pozwala podważyć wobec istotnej zmiany okoliczności: [2]
 - a) klauzula dobrej wiary.
 - b) klauzula *rebus sic stantibus*.
 - c) zasada *pacta sunt servanda*.
2. Rzymski zadatek był postrzegany jako: [2]
 - a) dowód zwarcia kontraktu.
 - b) kara za dozwolone odstąpienie od umowy.
 - c) zabezpieczenie zapłacenia odsetek.
3. Charakterystyczne dla interpretacji umów przekonanie, że sformułowanie dwuznaczne rozumieć należy przeciw wierzycielowi powstało w związku: [2]
 - a) z kupnem i sprzedażą jako najbardziej typowym kontraktem.
 - b) z najmem i dzierżawą.
 - c) ze stypulacją jako archetypem zobowiązania umownego.
4. Ochrona przed „nadmiernym uszczerbkiem” w przypadku, gdy ustalona cena była co najmniej o połowę niższa od „prawdziwej” pojawiła się: [2]
 - a) już za Augusta.
 - b) za Dioklecjana.
 - c) dopiero za Justyniana.
5. Elementem łączącym różnorodne przypadki darowizn jest zgoda stron co do *causa donandi*, czyli zgoda: [2]
 - a) co do nieodpłatności przejścia prawa majątkowego, powstania lub umorzenia zobowiązania.
 - b) co do całkowitej swobody stron w określeniu relacji świadczeń wzajemnych w kontaktach *emptio venditio* i *locatio conductio*.
 - c) co do braku podstępu polegającego na przebiegłym, kłamliwym, stanowiącym zasadzkę postępowaniu w celu podejścia innej osoby i jej oszukania.
6. Zastaw umowny staje się ograniczonym prawem rzeczowym w momencie wprowadzenia: [2]
 - a) *actio Publiciana*.
 - b) *actio quasi Serviana*.
 - c) *actio legis Aquiliae*.
7. Abstrakcyjny model wzorca staranności w kontraktach dobrej wiary to: [2]
 - a) postępowanie, jak we własnych sprawach.
 - b) unikanie podstępu i przymusu.
 - c) „zapobiegliwy ojciec rodziny”.
8. Zasada, że nie można mieć służebności na służebności wynika z tego, że: [2]
 - a) właściciel ma najszerwsze prawo do rzeczy.
 - b) nie wolno wykonywać służebności nadmiernie uciążliwie.
 - c) służebność to prawo na cudzej rzeczy, a nie na prawie.
9. Model łącznego wystąpienia trzech przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej za czyn niedozwolony: szkody, związku przyczynowego i winy, został uformowany: [2]
 - a) w powiązaniu z *lex Aquilia*.
 - b) dzięki *quasi* deliktom.
 - c) w związku z *actio de pauperiae*.
10. Zbywalne i dziedziczne prawo do budynków na cudzym gruncie w prawie justyniańskim to: [2]
 - a) *ususfructus*.
 - b) *superficies*.
 - c) emfiteuza.
11. Posiadanie to: [2]
 - a) prawo do korzystania z cudzej rzeczy.
 - b) stan faktyczny „odżywający” na podstawie *ius postliminii*.
 - c) stan faktyczny władania rzeczą.
12. Ochrona posesoryjna służy: [2]
 - a) przyspieszeniu zasiedzenia nieruchomości.
 - b) zawsze przeciwko posiadaczowi w złej wierze.
 - c) wyrugowaniu samopomocy i przygotowaniu przyszłego procesu petytoryjnego.
13. *Quasi* własność gruntów prowincjonalnych zanika m.in. na skutek:
 - a) powstania za Augusta prowincji cesarskich.
 - b) umożliwienia ich zasiadywania od czasów Septymianusa Sewera.
 - c) obłożenia podatkami przez Dioklecjana gruntów italskich.
14. Zawłaszczenie (*occupatio*) pozwala nabyć własność: [2]
 - a) już w momencie objęcia rzeczy w posiadanie.
 - b) po upływie przewidzianego prawem czasu.
 - c) rzeczy ruchomych zagubionych przez właściciela.
15. Testamentem prywatnym był testament: [2]
 - a) na zgromadzeniu ludowym.
 - b) złożony u cesarza.
 - c) pretorski.

16. Nowela 118 wprowadzała nowy porządek dziedziczenia beztestamentowego: [2]
a) znosząc całkowicie porządek dziedziczenia według edyktu.
b) pozwalając dziedziczyć żonie w pierwszej kolejności.
c) deklarując całkowite zniesienie więzów agnacyjnych.

17. Trzeba uznać, że substytucja pupilarna zawiera w sobie również substytucje pospolitą: [2]
a) od momentu wprowadzenia fideikomisów przez Augusta.
b) od wyroku w *causa Curiana*.
c) od uporządkowania edyktu pretorskiego przez jurystę Juliana.

21. Oblicz stopień pokrewieństwa, jaki łączyłby Twą córkę: [4x1]
a) z bratem Twego pradziadka.
b) z wnukiem Twego brata.
c) z synem brata Twojej matki.
d) z wnukiem siostry Twojej babki.

22. W 132 roku po Chr. Publiusz napelnił ziemią łożwianę beczki i zasadził w nich rośliny ozdobne. Beczki stały się bardzo ciężkie, a przez to właściwie nie do przeniesienia. Znajdowały się one na gruncie, który stanowił własność jego brata – Aulusa. Do kogo właściwie należą teraz te wielkie donice? Zanalizuj sytuację prawną i uzasadnij odpowiedź. [8]

.....
.....
.....
.....
.....

23. W roku 21 przed Chr. ciężko chory Marek prosi o pomoc w przygotowaniu projektu testamentu. Jego żoną Marcją, która spodziewa się dziecka, opiekują się dwaj synowie pod władzą ojcowską Kwintus i Sekstus. Cztery córki wyszły już za mąż, ale najstarsze dwie: Prima i Secunda, pozostały pod władzą ojcowską. Marek pragnie zostawić swoją zbroję towarzyszywi broni Mewiuszowi oraz dać Marcji 70'000 sesterców tytułem zwrotu posagu. Przygotuj projekt testamentu. [8]

.....
.....
.....
.....
.....

18. Zachowek to przysługujące spadkobiercom roszczenie o udział w spadku odkąd: [2]
a) tylko pojawiła się *querela inofficiosi testamenti*.
b) Justynian wprowadził *actio ad supplendam legitimam* o uzupełnienie zachowku.
c) w III wieku pozwolono rodzeństwu zmarłego występować o obalenie testamentu.

19. Wizygoci, Ostrogoci i Burgundowi dopuszczali testamenty ustne i pisemne, gdyż poznali prawo rzymskie przez: [2]
a) „Instytucje” Gaiusa.
b) Kodeks Teodozjański.
c) kompilację Justyniańską.

20. Wierzyciele spadkowi mogli ubiegać się o ochronę swych interesów dzięki: [2]
a) *beneficium abstinenti*.
b) *beneficium inventarii*.
c) *beneficium separationis bonorum*.

24. Gdy w 208 roku po Chr. Lucilla wychodziła za mąż, ojciec Lucjusz dał jej dwa grunty: trebacjański tytułem posagu i satriański jako darowiznę. Lucilla przeniosła się z mężem do domu na gruncie trebacjańskim, ale po zamążpójściu pozostała pod władzą ojca, który umarł w 213 roku. W testamentie Lucjusz ustanowił ją współdziedzicem z dwoma jego synami – wszelako pod warunkiem uwzględnienia w rozliczeniu z braćmi otrzymanych dwóch gruntów (*collatio*). Przychodzą oni do Ciebie jako ucznia jurysty Papiniana, gdyż Lucilla odrzuciła spadek. Uzasadnij udzieloną im poradę prawną. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

25. Marek sprzedał w Rzymie Tytusowi pewien grunt, zwany korneliańskim w roku 192 po Chr. Zgodnie z tą umową grunt miał zostać wydany kupującemu dwa dni po zawarciu umowy, a płatność ceny wynoszącej 100'000 sesterców została odroczone o trzy lata. W przewidzianym umową dniu wydania gruntu został z inicjatywy Marka, który zwrócił uwagę na znaczące rozdzielenie świadczeń w czasie – zawarty kontrakt *locatio conductio*. Według treści tej umowy Tytus zobowiązał się do płacenia Markowi przez trzy lata czynszu w wysokości 5'000 sesterców z tytułu dzierżawy gruntu korneliańskiego. Dwa lata po zawarciu tej umowy Tytus – kilka dni przez swoją śmiercią – zapłacił Markowi całość ceny za grunt. Jego jedyny spadkobierca Rufus zawiadomiony o treści kontraktu *locatio conductio* między Markiem i Tytusem zapłacił czynsz za trzeci rok dzierżawy gruntu korneliańskiego. Jednak dwa lata później otrzymał poradę, aby zażądał od Marka zwrotu kwoty 5'000 z 10 % odsetkami rocznie. Udziel opinii co do możliwości skutecznego dochodzenia takiego żądania. Rozwiązanie uzasadnij. [8]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

26. Nazwij skargę, wskaż części jej formuły i zaproponuj stan faktyczny, na którego podstawie o taką formułę można się ubiegać u pretora: [8]

.....

Marek niech będzie sędzią, jeśli się okaże, że Lucjusz powinien dać Kwintusowi, 100 sesterców, o co toczy się spor, o ile między Kwintusem i Lucjuszem nie doszło do porozumienia, że nie będzie się tych pieniędzy dochodzić, Marku, sędzio, zasądz Lucjusza na korzyść Kwintusa na 100 sesterców; jeśli się nie okaże – uwolnij.

.....

.....

.....

.....

.....

